

**DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT**

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Njøsavegen 2
6863 Leikanger

Deres ref

Vår ref
13/4290

Dato

10 JUN 2014

Stølsheimen landskapsvernområde - klage på vedtak om dispensasjon fra verneforskriften for vassdragsregulering i Breidalselva

Departementet har i brev av 25. november 2013 fra Miljødirektoratet mottatt tilråding i ovennevnte klagesak.

Saken gjelder klage på tillatelse til utbygging av inntaksdam i Breidalselva i Ortnevik. Tillatelsen er gitt av verneområdestyret i Stølsheimen landskapsvernområde. Inntaksammen ligger delvis inne i Stølsheimen landskapsvernområde.

Bakgrunn for saken

Småkraft AS søkte om konsesjon til å bygge Trolleholselva kraftverk i Høyanger kommune 21. mars 2011. Tiltaket innebærer utnyttelse av både Trolleholselva og Breidalselva. Trolleholselva ligger utenfor Stølsheimen landskapsvernområde, mens inntaksdammen i Breidalselva ligger delvis inne i landskapsvernområdet. Inntaket i Breidalselva gir ca 2,2 GWh av en total produksjon på kraftverket på 8,5 GWh.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ga tillatelse til Trolleholselva kraftverk etter vannressursloven § 8 den 3. mai 2013. Det ble gitt tillatelse til alternativ B, som innebærer at Breidalselva ikke blir utbygget, grunnet hensynet til konflikt med verneforskriften for Stølsheimen landskapsvernområde.

Småkraft søkte deretter verneområdestyret om dispensasjon fra verneforskriften, jf. naturmangfoldloven § 48, 1. ledd. Verneområdestyret for Stølsheimen ga tillatelse til vassdragsregulering i Breidalselva i møte 18. juni 2013 i henhold til søknaden. Tillatelsen ble påklaget av Fylkesmannen i Sogn og Fjordane 4. juli 2013. Klagen ble behandlet av verneområdestyret 17. september 2013, men de fant ikke grunn til å ta klagen til følge.

Miljødirektoratet har gitt tilråding i saken i brev av 25. november 2013.

Klage fra Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Fylkesmannen begrunner klagen med at verneforskriften ikke gir hjemmel til vedtak om bygging av inntaksdam som omsøkt. Det planlagte tiltaket er i strid med verneformålet og vil påvirke verneverdiene i stor grad, og det vises til at en merproduksjon på 2,2 GWh i Breidalselva bare vil ha lokal verdi. Formuleringen i naturmangfoldloven § 48 viser til ”vesentlige samfunnsinteresser”, og dette er ment å være prosjekter som er viktige på nasjonalt nivå. Fylkesmannen mener en utbygging av Breidalselva vil ha uheldige presedensvirkninger for lignende småkraftutbygginger andre steder.

I klagen vises det også til at verneområdestyret ikke har vurdert søknaden etter naturmangfoldloven §§ 8-12 slik loven foreskriver.

Fylkesmannen peker på de ulike innspillene de tidligere har hatt i forbindelse med konsesjonsprosessen, herunder at de var i tvil også om utbyggingen i Trolleholselva selv om denne lå utenfor grensene til landskapsvernområdet.

På bakgrunn av innspillene i klagen, ber Fylkesmannen om at verneområdestyret gjør om sitt eget vedtak.

Miljødirektoratets tilråding

Miljødirektoratet tilrår i sitt brev av 25. november 2013 at vedtaket fra verneområdestyret i Stølsheimen landskapsvernområde blir opphevet som ugyldig ettersom grunnleggende krav til forsvarlig saksbehandling er satt til side, jf. forvaltningsloven § 41.

Direktoratet mener verneområdestyret ikke har begrunnet hvorfor de mener vassdragsreguleringen ikke vil påvirke verneverdiene eller være i strid med verneformålet slik naturmangfoldloven § 48 viser til. Det er heller ikke gjort en vurdering av prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, og ifølge forvaltningslovens og god forvaltningsskikk skal det være mulig å se hvilken vurdering som er gjort, det vil si om tillatelsen er i tråd med hjemmelgrunnlaget og om avveiningene som er foretatt er forsvarlige. Slik Miljødirektoratet vurderer saken, er det ikke mulig å se hvilke vurderinger styret har foretatt seg og om det er lagt en riktig vurdering av vernebestemmelsene til grunn for avgjørelsen. Det vises til forvaltningsloven § 41, og det konkluderes med at den manglende vurderingen fra styret har virket inn på vedtaket.

Departementets vurdering

Klima- og miljødepartementet kan som klageinstans prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter i saken. Klageinstansen kan videre treffe nytt vedtak i saken eller oppheve og sende saken tilbake til underinstansen for ny behandling.

Stølsheimen landskapsvernområde ble opprettet 21. desember 1990 og har som formål å ta vare på eit særmerkt og vakkert vestlandsk fjell- og fjordlandskap med kulturminne,

kulturlandskap og naturmiljø som er lite påvirket av tekniske inngrep, samstundes som området skal kunne nyttast til landbruk, friluftsliv, jakt og fiske.

Etter verneforskriften er området vernet mot inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Det er kun åpnet for vassdragsregulering dersom tiltaket faller innenfor en spesielt definert kategori I-prosjekt i Samla plan. Det omsøkte tiltaket er ikke en del av denne planen.

Småkraft AS har søkt om dispensasjon fra verneforskriften for Stølsheimen landskapsvernområde, jf. naturmangfoldloven § 48. Vilåårene for dette er at tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Departementet kan ikke se av verneområdestyrets vedtak fra 18. juni 2013 at det er gjort en vurdering av om de ovennevnte vilåårene er oppfylt. Forvaltningsloven § 25 oppstiller krav om at det i begrunnelsen av vedtak skal vises til de regler som vedtaket bygger på. Bestemmelsen sier også at hovedhensyn som har vært avgjørende for utøvelse av forvaltningsskjønnet bør nevnes i vedtaket.

Verneområdestyret viser kun til at vassdragsreguleringen medfører små endringer i landskapet og at det derfor kan gis dispensasjon. Det fremgår heller ikke av vedtaket at det er foretatt en vurdering av prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 slik naturmangfoldloven § 7 krever for alle avgjørelser knyttet til natur.

Departementet mener saksbehandlingen fra verneområdestyret ikke oppfyller kravene til saksbehandling etter naturmangfoldloven og forvaltningsloven, og vedtaket må derfor anses ugyldig. Spørsmålet blir så om vedtaket likevel kan anses som gyldig, dersom det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold, jf. forvaltningsloven § 41.

Stølsheimen verneområdestyre behandlet saken første gang i møte 23. mai 2013, og forvalters innstilling var da at det ble gitt avslag på dispensasjon. Innstillingen fra forvalter inneholdt både en vurdering av naturmangfoldloven § 48 og prinsippene i §§ 8-12. Styret utsatte imidlertid saken, da de ønsket en animasjonstegning av inntaksdammen slik at det kunne opplyses bedre hvilken virkning tiltaket ville få i verneområdet. På møtet 18. juni ble det ikke fremlagt noe forslag til vedtak fra forvalter og det fremgår som nevnt heller ikke hvordan styret kom frem til at dispensasjonen kunne gis, tatt i betraktning forvalters tidligere innstilling på motsatt resultat. Departementet mener denne manglende vurderingen fra styrets side, har virket inn på vedtakets innhold.

Vedtak

Klagen tas til følge. Verneområdestyrets vedtak av 18. juni 2013 oppheves, og sendes tilbake for ny behandling.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Martine Løvold
seniorrådgiver

Kopi:

Miljødirektoratet

Høyanger kommune, PB 159, 6991 Høyanger

Stølsheimen verneområdestyre, Njøsavegen 2, 6863 Leikanger

Småkraft AS, PB 750, 5020 Bergen

Norges vassdrags- og energidirektorat